

معاون علمی و فناوری ریاست‌جمهوری در پیامی کسب جایزه معتبر ریاضی را به «مریم میرزاخانی» تبریک گفت. «سورنا سستاری» در پیام خود آورده است: «جای مباحثات دارد که دانشجو و فارغ‌التحصیل دانشگاه شریف، دکتر مریم میرزاخانی، مهم‌ترین جایزه جهانی ریاضی را کسب کرده است. مدال «فیلدز» معادل نوبل است و برای ما ایرانی‌ها باعث افتخار و غرور است که بشنومیم یک بانوی جوان فرهیخته ایرانی موفق به دریافت آن شده است. خدا را شکر تاریخ علمی سرزمین‌مان صفحات زرین کم ندارد و از دیرباز نام دانشمندان سرزمین پارس بر پیشانی دانشگاه‌ها و مراکز علمی جهان نقش بسته است. برحسب مسوولیت و وظیفه‌ای که برعهده دارم از نزدیک با اهل علم، صاحبان استعداد برتر و سرآمدان و نخبگان، حضرونشر دارم و شاهدم که چطور بی‌وقفه تلاش می‌کنند تا دینشان را به این کشور ادا کنند. بد نیست بدانید که ما در بنیادملی نخبگان بر این باوریم که در هر مرتبه و در هر کجا مدیون سرزمینی هستیم که به اندازه عمر تاریخ قدمت دارد و برای اعتلای نامش، مردان و زنان بزرگ و نام‌آشنا تلاش کرده‌اند، بلکه از جان شیرین نیز مضایقه نکرده‌اند. فرقی نمی‌کند ما کجا باشیم و چه‌کاری برعهده گرفته باشیم؛ ایران به ما نیازی ندارد و محتاج کار و خدمت ما نیست. بحث شعار و

علم

آرژوی دیرینه

تبریک معاون علمی و فناوری رییس جمهور به مریم میرزاخانی

برای ماندن و کار کردن و مفیدبودن و دیده‌شدن، نیازمند ایرانیم

تعارف نیست، تاریخ این سرزمین گواه روشنی است که ما برای ماندن و کار کردن و مفیدبودن و دیده‌شدن نیازمند ایرانیم. هر کجا که باشیم می‌توانیم برای ایران کار کنیم و عهد خودمان را با این مردم قدرشناس و بامعرفت تجدید کنیم. به نظرم آنهایی که از مردم گلایه می‌کنند که قدر علم و عالمان را نمی‌دانند اشتباه می‌کنند. اتفاقا این مردم هیچ‌وقت زحمت خادمان و عالمان را فراموش نکرده‌اند. حتی علمی‌ترین مردم قدردان افتخار آفرینانی چون ابن‌سینا و فارابی و رازی و دیندارانی چون علامه حلی، آیت‌الله طباطبایی و… هستند. سهل است حتی در تکریم خادمانی چون قائم‌مقام‌فرهانی و امیرکبیر و معلمان دارالفنون کم نمی‌گذارند. با مردم کوچه و بازار صحبت کنید تا ببینید چطور حرمت پروفیسور رضا و پروفیسور سمیعی و نخبگان و سرآمدان علمی را نگه می‌دارند و از آنها همواره به خیر و نیکی یاد می‌کنند. حالا شاهد باشید و ببینید از این پس چطور نام و شأن مریم میرزاخانی را تکریم می‌کنند و با عظمت از او یاد می‌کنند. در پیامی هم که به همین مناسبت برای دکتر میرزاخانی فرستادم متذکر این نکته شدم که بخشی از تبریک و تهنیت به ایشان بابت این نکته بدیهی است که ایشان توانستند بخشی از دینشان به وطن عزیز را ادا کنند که از این نظر امیدوارم ماجور حضرت حق باشند.»

گزارشی کوتاه از نشست «بررسی جایگاه علمی مریم میرزاخانی برنده جایزه جهانی فیلدز»

ارتقای رتبه انجمن ریاضی ایران، با اعطای مدال «فیلدز» میرزاخانی

آکادمی واگذار شود. دکتر «فتوحی» تاکید کرد: «اگر خواهیم در سیاستگذاری‌ها شاهد تکرار دستاوردهایی چون مدال فیلدز پروفیسور میرزاخانی باشیم، باید به تمامی ابعاد آموزش قبل از دانشگاه، دوره کارشناسی و مقاطع بالاتر توجه شود.» وی همچنین با اشاره به ضرورت آموزش در دوره کارشناسی گفت: «دوره کارشناسی ساختار ذهنی و فکری دانشجو را شکل می‌دهد و باید به آن توجه ویژه شود.» عضو هیات علمی دانشکده ریاضی دانشگاه صنعتی شریف با اشاره به افتخار آفرینی پروفیسور میرزاخانی تصریح کرد: «حتی اگر ایشان جایزه نیز دریافت نمی‌کردند ارزش‌های علمی‌شان در میان جامعه ریاضیدانان محفوظ بود.»

صعود رتبه جهانی انجمن ریاضی ایران

دکتر «بیژن ظهوری‌زنگنه»، استاد دانشکده ریاضی دانشگاه صنعتی شریف نیز از ارتقای رتبه انجمن ریاضی ایران از گروه سه به چهار در رتبه‌بندی پنج‌گانه جهانی هم‌زمان با اعطای مدال فیلدز به دکتر «مریم میرزاخانی»، استاد ایرانی دانشگاه استفورد خبر داد. وی با بیان اینکه اولین شکوفه‌های ریاضی جدید در کشور ایران مربوط به دوره دارالفنون بوده است، تصریح کرد: «در آن زمان چند معلم خارجی به ایران آمدند و یک‌مترجم معمولی مباحث آنها را ترجمه می‌کرد و سال‌ها طول کشید تا افرادی چون نجم‌الدوله معلم نشوند و در این حوزه کتاب بنویسند.» وی در ادامه با اشاره به سیر توسعه ریاضیات در کشور ایران، به راهاندازی دانشگاه اشاره کرد و گفت: «هدف اولیه رشته ریاضی در دانشگاه‌های ما تربیت معلم بود و در آن زمان راهاندازی مقاطع کارشناسی ارشد مدنظر نبود.» دکتر «ظهوری‌زنگنه» افزود: «بیشترین شکوفایی ریاضی در کشور با برنامه مدرن دانشگاه شیراز آغاز شد و پس از آن دانشگاه صنعتی شریف نیز اولین دوره کارشناسی‌ارشد ریاضی را راهاندازی کرد. پس از انقلاب نیز دوره دکتر را دانشگاه‌های ایران راهاندازی شد، استاد دانشکده ریاضی دانشگاه صنعتی شریف گفت: «ما در مقطع کارشناسی با علم ریاضی دنیا شکافی نداریم، به‌خصوص در دانشگاه صنعتی شریف که دانشجویان قوی و الهپادای‌های با اعتمادبه‌نفس بالا و علاقه شدید به این رشته را جذب می‌کند.» وی بیشترین شکاف موجود بین علم ریاضی ایران و دنیا را در مقاطع بالاتر از کارشناسی عنوان کرد و گفت: «باید تلاش شود شکاف موجود بر شود و نوع نگاه و زمینه‌های ریاضی در کنگره بین‌المللی ریاضی مورد توجه کشور ما قرار گیرد.» دکتر «ظهوری‌زنگنه» با اشاره به سطح بالای ریاضیدانان ایرانی گفت: «این موضوع نشان از غنی بودن این علم در کشور ما دارد که لازم است با توجه به معیارهای کنگره بین‌المللی ریاضیات و جوایز فیلدز، وضعیت ریاضیات در کشور خود را ارتقا دهیم.»

است که مجلس علم ریاضی، بی‌ریا است» وی با اشاره به دستمزد یکی از فوتبالیست‌ها افزود: «با محاسبه ساده‌ای می‌توان نشان داد مجموع درآمد ۲۰۰سال کار یک استاد دانشگاه برابر با مبلغ یک قرارداد یک سال یک بازیکن فوتبال است، البته قطعا موضوع مادی برای من اهمیت ندارد اما این مباحث ارزش زحمت کشیدن را در جامعه از بین می‌برد.» دکتر «رجایی» در ادامه به دریافت جایزه «فیلدز» توسط دکتر «مریم میرزاخانی» اشاره کرد و گفت: «این روند و این موفقیت‌ها، یک‌شبه حاصل نشده بلکه فرآیندی است که از مدت‌ها قبل جریان داشته است.» وی با تاکید بر اینکه در این دانشگاه نخبه‌پروری به معنای واقعی صورت می‌گیرد، تصریح کرد: «نمی‌توان از موفقیت دکتر میرزاخانی یاد کرد بدون آنکه از استادان نامدار ریاضی دانشگاه صنعتی شریف همچون استاد «تابش» سخنی به میان نیاید.» وی با تاکید بر ضرورت نخبه‌پروری در ایران با بیان اینکه خودش نیز همچون دکتر «میرزاخانی» در دوره دبیرستان در مدرسه ته‌هوشان (علامه‌حلی) مشغول به تحصیل بوده است، تصریح کرد: «در آن زمان هر سال بحث انحلال این دبیرستان مطرح بود. در واقع نخبه‌کشی از همان ابتدا آغاز می‌شود و در حال حاضر نیز در برخی قوانین وزارت علوم این موضوع ملاحظه می‌شود.» به گفته این عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی شریف، تنها یک‌درصد

گروه علم: پس از آنکه «مریم میرزاخانی»، ریاضیدان نامدار ایرانی دانشگاه استفنورد توانست جایز «فیلدز»، یکی از معتبرترین و مهم‌ترین جایزه‌های ریاضی جهان را از آن خود کند، دانشگاه صنعتی شریف با برگزاری نشست «بررسی جایگاه علمی مریم میرزاخانی برنده جایزه جهانی فیلدز» در روز دوشنبه به تبیین مقام علمی وی پرداخت و طی این نشست، چند نفر از استادان و همکاران وی در مورد دستاوردهای جدیدش سخنرانی کردند. گفتنی است «مریم میرزاخانی» که دوره کارشناسی ریاضی را در دانشگاه صنعتی شریف به پایان برده است، اولین زنی است که چنین جایزه علمی ارزشمندی را که به نوبل ریاضی معروف است، دریافت کرده است. در ادامه اظهارنظر چند نفر از سخنرانان این نشست را با هم می‌خوانیم.

امیدوار به افق‌هایی روشن‌تر از اهداف چشم‌انداز

دکتر «محمدرضا زنوان»، عضو هیات علمی دانشکده ریاضی دانشگاه صنعتی شریف در نشست «بررسی و تبیین جایگاه علمی دکتر مریم میرزاخانی» با اشاره به گفته رئیس‌جمهور مبنی بر اینکه شایستگی را در صدر بنشاندیم و قدر آنها را بدانیم، تاکید کرد: «این پدیده‌ها نادر هستند و ما باید

قدر آنها را بدانیم، این در حالی است که گاهی حتی در تاملین خوابگاه برای برخی از این نخبگان هم مشکل داریم.» وی در ادامه به ضرورت سرمایه‌گذاری کشور در یک دانشگاه جهت قرارگیری آن در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی تاکید کرد تا از میان دانش آموختگان دانشگاه‌های داخل نیز برندگان نوبل بیرون آید.

ضرورت وجود نقشه راه‌بردی برای توسعه علمی

دکتر «رضا روستنژاده»، رییس دانشگاه صنعتی شریف نیز طی سخنان کوتاهی در این نشست، نقش ریاضیات را در تاریخ علمی بامستانی کشور و عصر و دوره‌های جدید بی‌بدیل خواند و گفت: «دریافت مدال فیلدز توسط مریم میرزاخانی این امید را که به ما می‌دهد که بتوانیم علاوه بر چشم‌انداز ۲۰ساله، به افق‌های دورتر نیز بینگریم.» وی در ادامه با تاکید بر ضرورت داشتن یک نقشه راه‌بردی در مسیر توسعه علمی کشور گفت: «در حال حاضر نقشه جامع علمی کشور توسط شورایعالی انقلاب فرهنگی تدوین شده است و هر یک از دانشگاه‌ها نیز باید بر اساس این نقشه برنامه راه‌بردی خود را داشته باشند.»

مجلس علم ریاضی، بی‌ریاست

دکتر «رجایی» نیز در این نشست به ارزش مالی جایزه فیلدز در مقابل جایزه نوبل اشاره کرد و گفت: «این موضوع نشان‌دهنده آن

گستره آرژو

میرزاخانی، از نگاه مدیر دبیرستاناش

واقعی با هم کار می‌کردند. سبیزری حاصل از این کار تیمی بسیار بالا بود. علاوه بر هوش سرشار و پشتکار، تواضع ویژگی ممتاز «مریم» و اعتمادبه‌نفس بالا، ویژگی ممتاز رویا بود. کار تیمی این دونفر باعث می‌شد که ویژگی‌های ممتازشان آنان را به‌پیش ببرد.

«مریم» و «رویا» هرگاه که اراده می‌کردند کاری را انجام دهند، با پشتکار بالایی در آن کار موفق می‌شدند. آنها همواره از امکاناتی که در اختیار همه دوستانشان هم بود، به‌خوبی استفاده می‌کردند در موقعیت‌های فرامدرسای، مانند دانشجو رفتار می‌کردند، نه یک‌شاگرد مدرسه. هوش بالا، پشتکار، تواضع، اعتمادبه‌نفس، استفاده بهینه از امکانات موجود و کار تیمی از عوامل اساسی موفقیتشان بود. شاید زمان آن رسیده که ما در مدرسمان به‌جای انبانی از دانش، فرصت‌هایی فراهم کنیم که دانش‌آموزانمان بتوانند خودشان را کشف کنند و با خلاقیت، دانش موجود را به‌کارگیرند. به‌کارگیری دانش بدون خلاقیت هرگز انسان را به وړای آن دانش هدایت نخواهد کرد. من موفقیت پروفیسور «مریم میرزاخانی» را به جامعه علمی جهانی تبریک می‌گویم.

❖ **مدیر پیشین مجتمع آموزشی فرزانتگان**

❖ **خبریه‌بیگم حائری‌زاده***

اینجانب به‌مدت هفت‌سال، مدیر دوره دبیرستان پروفیسور «مریم میرزاخانی» و دکتر «رویا بهشتی» بودم و نیز به‌مدت ۳۴سال، مدیریت مجتمع آموزشی «موسسه منظومه‌خرد» را برعهده داشتم؛ مایلم چندعامل مهم در موفقیت این دوعوض برجسته جامعه علمی جهانی را با نسل جوان دانش‌آموزان در هر کجا دنیا که هستند، مطرح کنم.

یکی از مشکلات مدارس ما این است که دانش‌آموزان به‌شدت وابسته به معلم هستند و به همین دلیل اعتمادبه‌نفسشان به‌تدریج کم می‌شود. «مریم» و «رویا» هر‌دو در عمل نشان دادند که باور دارند معلم، یک راهنما و تسهیل‌کننده است و این خودشان هستند که باید یاد بگیرند. آنها به‌خوبی یاد گرفته بودند که چگونه یاد بگیرند و توانایی‌هایشان را باور داشتند. «مریم» و «رویا» به‌صورت یک‌تیم

سیگار که با یک‌بار مکش وارد سینه می‌شود ۷- غلبه و چیرگی – بزرگ‌تر – رود پرآب مصر ۸- گلدسته – کوچک‌ترین واحد تشکیل‌دهنده تصویر مانی‌تور – رقیق ۹- ولگرد – چوپدستی ساربان – پهبود زخم ۱۰- دمای غیرطبیعی بدن- قطار زیرزمینی- قوم چنگیزخان ۱۱- در

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱															
۲															
۳															
۴															
۵															
۶															
۷															
۸															
۹															
۱۰															
۱۱															
۱۲															
۱۳															
۱۴															
۱۵															

جدول ۲۰۵۴ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱ – بیگانگان – خوراکی با تخم‌مرغ و گوجه‌فرنگی – طراحی اولیه ۲ – آبیگوست – نام قدیم مشهد – برای نشان دادن درد بر زبان می‌آورند ۳ – شیوه و روش – قومی ایرانی – خدای هندو ۴ – ردیف – الله‌اکبر گفتن – خوردنی شیرین صبحانه ۵ – اشاره به نزدیک – بازگو کردن – ابزاری برای سوراخ کردن – از اعمال واجب برای میت ۶ – آسیاب آشپزخانه – قاصد، پیک – ورق آهن قلع اندود شده ۷ – بیماری تیفوید – پپرو دین موسی(ع) – از بازی‌های گروهی ۸ – آگلباش – دستگای برای پخش صدا – نویسنده فرانسوی نمایشنامه خسیس ۹ – مادر عرب – اعمال انعکاسی – رمانی نوشته رضا امیرخانی ۱۰ – هجران، فراق – رساندن پیام یا نامه – شهری در ایتالیا ۱۱ – چین و چروک پوست – بی‌دینی – نیست بر.. دلم جز الف قامت یار – دورویی ۱۲ – خمیرمایه – هدر دادن – پراکندگی ۱۳ – خوشحال – پیغمبر – تحریک‌کننده ۱۴ – گشاده – کتاب کهن بودا – شهری در سوئیس ۱۵ – بوی خوش – همسخن – نام چندتن از پادشاهان فرانسه‌بود.

عمودی:

۱ – غذای بیمار – اثری به قلم هوارد فاست، نویسنده آمریکایی – نه‌چک ۲ – ایالتی در آمریکا – مرطوب – اهلی ۳ – آهار زده – شعر مراسم سوگواری – رسم‌کننده ۴ – شیرینی شاهای – مسیحیان – فرزند زال و رودابه ۵ – پیشامدگی جلوی ساختمان – از نزولات آسمانی – ورزش آزاد و فرنگی ۶ – دستمال بزرگ که وسایلی را در آن می‌پیچند – از بنادر جنوبی ایران – مقدار دود

تا همیشه

۲ یادآوری درباره موفقیت جوانان دانشمند

ویرانی یک باور نادرست و دیرینه

بی‌شک «مریم میرزاخانی» یکی از موفق‌ترین ریاضیدانان معاصر ما است. موفقیت‌های او ما را خوشحال می‌کند. ما به افتخار او و دیگر همکارانش

که جهان دانش را در مآلودترین گوشه‌ها و سرحلات توسعه می‌دهند، کلاه از سر برمی‌داریم، اما به‌نظم داستان «مریم میرزاخانی»، غیر از موفقیت‌های او شاید در دل خود تذکراتی هم به همراه داشته باشند. دو نکته‌ای که مایلم به آن اشاره کنم، یکی اشاره به خرافه غریبی در باب کار ریاضیاتی است. ریاضیات زیربنا و بنیان دانش ما است. ریاضیات قلمرویی است که ذهن ما امکانات جهان موجود و جهان‌های ممکن را می‌کود و از دل معادلات آن، گاه کاربردهایی بیرون می‌آید که دیدگاه ما را از خود و جهان دگرگون می‌کند. با همه این موارد ریاضیات بین ما مهجور است. بخشی از جامعه ما دچار ریاضیات‌هراسی است و این هراس را به کودکان و نوجوانان منتقل می‌کند، اگرچه آینده ما بدون توجه کافی به ریاضیات در مقاطع مختلف با خطر مواجه می‌شود اما آنگونه که باید به آن توجه نمی‌شود.

اگر این ظلم و هراس به‌طور عمومی درباره ریاضیات وجود دارد؛ زنان در این زمینه بیش از دیگران مظلوم واقع شده‌اند. خرافه غریبی در جهان وجود داشته و هنوز در بسیاری از کشورها و از جمله در بین برخی افراد در ایران، دهان‌بدهان می‌گردد که زنان نمی‌توانند در ریاضیات موفق شوند. آنها به این نکته استدلال می‌کنند که چون در طول تاریخ، زنان ریاضیدان زیادی را نمی‌شناسیم، پس حتماً ذهن زنان توانایی و پیچیدگی لازم برای تحلیل ریاضیاتی ندارد. از این گزاره هیچ داده علمی حمایت نمی‌کند. در طول تاریخ، به دلیل تبعیض‌های مختلف، زنان امکان حضور فعال کمتری در حوزه‌های علوم و از جمله ریاضیات داشته‌اند و به عبارت دیگر زنان به واسطه شرایط اجتماعی، فرهنگی و بسیاری از شرایط دیگر امکان مشارکت کمتری پیدا کرده‌اند. زنان ریاضیدان و دانشمندان زن امروز بخش قابل‌توجهی از پیشرفت علم بشر را برعهده دارند. با وجود اینکه از این ادعا (ضعف زنان در یادگیری ریاضیات) هیچ داده علمی حمایت نمی‌کند، اما گاهی یک مثال آشنا بیش از صد استدلال عمل می‌کند. اگر شما دختر نوجوانی هستید که رویای ریاضیدان شدن دارید و در مسیرتان با کسی یا کسانی مواجه شده‌اید که آگاهانه یا ناآگاهانه خواسته‌اند به شما بگویند شما نمی‌توانید در این رشته موفق شوید و ذهن شما این قابلیت را ندارد، به یاد «مریم میرزاخانی» و صدها و هزاران زن موفق ریاضیدان ایرانی و غیر ایرانی بینفید و با گام‌های مستحکم‌تر در مسیرتان پیش بروید. نکته دیگر اما شاید کمی تلخ باشد. موفقیت «مریم میرزاخانی» و دیگر دانشمندان ما، باعث افتخار و خوشحالی ما می‌شود. اما باید مواظب باشیم تا این موفقیت‌ها را درست توجیه کنیم. مواظب باشیم اعتبار این موفقیت‌ها را تا چه حد و به چه چیزی مرتبط می‌کنیم. در مسیر پرپیچ‌وخم موفقیتی که «مریم میرزاخانی» و دیگران طی کرده‌اند (و ما تنها نقاط درخشان و قله‌ها را می‌بینیم و نه آن مسیر سخت و نفس‌گیر و دشوار و از خود گشستگی‌هایی که منجر به رسیدن به این قله شده است)، قبل و بیش از هر چیزی، خود این افراد سهم دارند. آنها مسیرشان را انتخاب کرده‌اند، پشتکار داشته‌اند و در روزها و لحظاتی که ما خسته می‌شدیم، آنها کار سخت خود را دنبال می‌کردند. شب‌ها بیدار می‌ماندند و به گفته‌های استاد و جزوات دانشگاهی قناعت نمی‌کردند و مطالعه می‌کردند و مشتاقانه یاد می‌گرفتند. پشتکار و زحمت آنها را با گفتن یک جمله که آنها نالیه‌اند و با ما فرق دارند، کم‌ارزش نکنیم. اگر نوبی‌های هم هست که هست، بخش عمده آن حاصل پشتکار و تمرین و ممارست و ثبات قدم است و همچنین شرایطی که آنها برای خود فراهم می‌آورند و جامعه میزبان آنها در اختیارشان قرار می‌دهد. افرادی مانند «مریم میرزاخانی» و ده‌ها و صدها دانشمند، مهندس، مدیر، پزشک و تاجر موفق ایرانی در سراسر جهان، علاوه بر تلاش‌های خود، بخشی از موفقیت‌شان را مدیون جامعه علمی هستند که به آنها امکان رشد داده است، را برای خود محفوظ می‌داند.

تصحیح و توضیح

شرق: پنجشنبه گذشته در صفحه علم این روزنامه، مصاحبه‌ای با آقای دکتر فاضلی انجام شد که پس از انتشار آن، دکتر منوچهر امیر فیروزکوهی مسوول روابط‌عمومی سازمان فضایی ایران، نامه‌ای به این شرح برای روزنامه ارسال کرد: احتراماً، پیرو درج مصاحبه قائم‌مقام محترم سازمان فضایی در روزنامه «شرق» به تاریخ پنجشنبه ۲۳ مرداد در صفحات ۹ و ۸ با عنوان «دستاوردها و برنامه‌های آینده سازمان فضایی ایران»، مطالبی از قول جناب آقای دکتر فاضلی نقل قول شده است که مورد تأیید ایشان نمی‌باشد و برداشت‌های شخصی خبرنگار آن روزنامه بوده است. این سازمان حق قانونی پیگیری موارد مندرج در این مصاحبه را برای خود محفوظ می‌داند.

		۲		۱	۵
۸			۳		۹
			۴		۷
		۶			
			۳		۶
۷				۲	
			۳		۴
				۱	
		۹	۶		
					۲
		۱			۶

			۹		۲	۸	۳
۳	۸					۴	۵
				۴			۱
			۶	۷	۸		۴
				۹	۵		۶
						۱	۹
۷				۲	۸		
						۵	۷
			۷	۶			
					۴		
							۵

سودوکو سخت ۱۰۵۱

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱– در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲– در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ۱۰۵۱

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهایی بی تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

حل سودوکو سخت

۵	۳	۸	۴	۱	۹	۶	۷	۲
۱	۹	۵	۷	۶	۴	۸	۳	۲
۷	۲	۶	۳	۸	۱	۵		
۸	۶	۱	۹	۴	۳	۲	۵	۷
۲	۷	۵	۶	۱	۸	۹	۴	۳
۴	۵	۹	۲	۸	۳	۶	۱	۷
۹	۲	۷	۳	۶	۵	۱	۴	۸
۶	۸	۴	۱	۲	۷	۵	۳	۹
۳	۱	۵	۲	۴	۷	۳	۹	۶

حل سودوکو ۱۰۵۰

۹	۲	۴	۱	۶	۳	۵	۷	۸
۵	۱	۶	۸	۹	۷	۳	۲	۴
۳	۷	۸	۵	۲	۶	۹	۱	۴
۷	۵	۱	۳	۸	۶	۱	۴	۲
۸	۴	۱	۳	۵	۹	۷	۶	۲
۶	۳	۷	۴	۱	۹	۸	۵	۲
۴	۸	۷	۹	۵	۲	۱	۶	۳
۱	۶	۳	۲	۷	۳	۸	۵	۹
۲	۹	۵	۶	۱	۸	۴	۳	۷

جدول ۲۰۵۳

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی
پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب
ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ
ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت
ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث
ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج
خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح
د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ
ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د
ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر
س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز
ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س
ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع
ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا
پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب
ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ
ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت
ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث
ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج
خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح
د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ
ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د
ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر
س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز
ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س
ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع
ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا
پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب
ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ
ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت
ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث
ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج
خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح
د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ
ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د
ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر
س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز
ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س
ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع
ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا
پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب
ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ
ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت
ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث
ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج
خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح
د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ
ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د
ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر
س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز
ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س
ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع
ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا
پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب
ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ
ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت
ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث
ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج
خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح
د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ
ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د
ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر
س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز
ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س
ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع
ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا
پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب
ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ
ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت
ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث
ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج
خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح
د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ
ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د
ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر
س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز
ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س
ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع
ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا
پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب
ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ
ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت
ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث
ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج
خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح
د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ
ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د
ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر
س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز
ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س
ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع
ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا
پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب
ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ
ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت
ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث
ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج
خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح
د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ
ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د
ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر
س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز
ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س
ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع
ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا
پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب
ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ
ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت
ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث
ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج
خ	د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح
د	ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ
ذ	ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د
ر	ز	س	ی	ع	ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ
ز	س	ی	ع	ا	ب	پ								